

ОПИС
навчальної дисципліни «**Основи музичної герменевтики**»
на 2019-2020 н.р.

Ступінь вищої освіти – **доктор філософії**

Галузь знань – **02 Культура і мистецтво**

Спеціальність – **025 Музичне мистецтво**

Освітня програма – **Музичне мистецтво**

1. Загальна характеристика дисципліни

Загальний обсяг дисципліни – **5 кредитів ЄКТС**

Статус дисципліни – **варіативна**

Навчально-науковий **Інститут музичного мистецтва**

Кафедра **методики музичного виховання та диригування**

Мова навчання – **українська**

Курс – **2**; семестр – **1**; вид підсумкового контролю – **залік**.

Викладач: канд. філос. наук, доцент – **Полюга В.В.**

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна, Вечірня	II	III	5/150	60	30	-	-	30	90	-	+	-

2. Зміст лекційного матеріалу

Тема 1. Роль і значення герменевтичного кола у формуванні методичної культури музичного мистецтва.

Дати визначення змісту, основних характеристик герменевтики як науки. Виокремити та проаналізувати основні питання становлення та розвитку герменевтичного підходу в філософському, психологічному та логіко-гносеологічному контекстах. Розуміння герменевтичного кола як принципу розуміння тексту. Осмислити в чому полягає зміст та основна ідея герменевтичного кола.

Тема 2. Теоретико-методологічні основи герменевтичного підходу в музичному мистецтві.

Основи формування естетичної культури особистості у професійному естетичному ставленні до мистецтва загалом. Виокремити герменевтичні теорії як способи інтерпретації художнього образу музичного твору. Сприйняття художньої інформації та її залежність у розкритті смислової ваги мистецького твору. Виокремити педагогічні принципи до виконавської й педагогічної діяльності на основі герменевтичного підходу. Осмислити вплив філософської герменевтики, основним завданням якої є допомога в розумінні того, що поки не є зрозумілим. Дати визначення герменевтичного феномену як індивідуального погляду на людину, культуру, мистецтво.

Тема 3. Герменевтичний підхід. Принципи герменевтичного підходу у залежності від стилю епохи.

Що таке сучасна музична герменевтика? Її проблематика, основні завдання. Проаналізувати та співставити проблеми рефлексій музики, творчості та інтерпретації. Розвиток творчої особистості музиком. Філософія і музика.

Герменевтичний аналіз обраних музичних факторів, відповідні йому інтерпретаційні методики – виконавська інтерпретація в залежності від досвіду, настрою, творчої уяви, фантазії, натхнення..

Тема 4. Теорія, історія та методика музичної інтерпретації. Архітектоніка.

Сутність теорії інтерпретації та розуміння. Наукова думка В.Дільтея в осмисленні концепції герменевтики як мистецтва розуміння текстово-фіксованих життєвих проявів. Інтерпретатор та суб'єктивні фактори що впливають на зміст інтерпретації. Роль взаємозв'язку емоційного та раціонального. Абсолютна музика.

Архітектоніка – визначення поняття. Розмежування поняття архітектоніки і композиції. Музичний твір: «принцип» і «даність». Два види архітектоніки (базисний та арковий)

Тема 5. Інтертекстуальність в музиці.

Дати визначення поняття інтертекстуальності. Виокремити значення похідних тексту – контексту і підтексту. Осмислити специфіку інтертекстуальності в музичному мистецтві та історії музики на основі зв'язку між поняттями художнього факту та інтертексту. Подати визначення поняття – інтертекст. Виокремити його основні параметри.

Інтертекстуальність як феномен взаємодії тексту з семіотичним культурним середовищем

Тема 6. «Нова» музична герменевтика.

Висвітлити основні напрямки наукової спадщини К.Дальхауза, а саме: науковий доробок, що стосується досліджень про композиторів епохи бароко, віденського класицизму, романтизму, ХХ ст., про теорію такту в XVI в. і у віденських класиків, про зародження гармонійної тональності, проблем форми і жанру в музиці, музичної естетики, концептуальних засад історії музики. Проаналізувати працю К.Дальхауза «Аналіз та ціннісне судження». Критерії естетичної оцінки музичного твору

3. Перелік тем семінарських занять

Тема 1. Сутність поняття «герменевтичне коло» як один з основних принципів герменевтичного підходу.

Тема 2. Основні елементи філософської герменевтики: герменевтичний феномен, герменевтичний аналіз, герменевтична розмова, інтерпретація.

Тема 3. Зміст та поняття інтерпретаційної методики.

Тема 4. Інтерпретація та оцінка.

Тема 5. Поняття інтертекстуальності: інтонація, стиль, жанр. Поняття «текст» (контекст-текст-підтекст).

Тема 6. Музично-теоретичні погляди Карла Дальхауза

4. Завдання для самостійної роботи

Тема 1.

1. Проаналізувати праці науковців з питань становлення та розвитку герменевтичного підходу в філософському, психологічному та логіко-гносеологічному контекстах.

Тема 2.

1. Розкрити основні елементи герменевтики – герменевтичний феномен, герменевтичний аналіз, герменевтична розмова, інтерпретація.

2. Розглянути їх роль у формуванні естетичної культури.

Тема 3.

1. Виокремити основні віхи становлення та розвитку виконавської інтерпретації в Україні.

2. Робота з аудіозаписами.

3. Аналітична робота з нотним текстом.

Тема 4.

1. Виокремити естетико-стильові зв'язки інтрперетації (твір, жанр на вибір).
2. Назвати основні види архітектоніки.
3. Робота з аудіозаписами.
4. Аналітична робота з нотним текстом.

Тема 5.

1. Виокремити поняття інтертекстуальності як поняття постмодерної текстології та як феномен взаємодії тексту і семіотичного культурного середовища.

2. Аналітична робота з нотним текстом.

Тема 6.

1. Карл Дальхауз «Аналіз і ціннісне судження» (аналітичний дискурс).

5. Форми поточного та підсумкового контролю

Оцінювання знань аспірантів відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен аспірант:

- участь у семінарському занятті (доповідь на одне із питань плану заняття, доповнення до доповідей за іншими питаннями плану заняття, участь у дискусії за темою заняття);

- співбесіда з лектором (фронтальна перевірка компетентності аспіранта);

- залік.

Критерієм аналізу якості виконання завдань та його усне викладення є максимально влучна добірка наукової інформації з переведення у форму суджень чи тверджень.

Оцінювання знань методом співбесіди з лектором визначає технологія ідентифікації компетентності аспіранта: обізнаності щодо змісту навчальної дисципліни; здатності розуміти принципи вирішення виокремлених філософських проблем.

Співбесіда з лектором проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

5. Література

Основна :

1. Коваль А. Герменевтичне коло у фомванні методичної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва / Коваль Анастасія Станіславівна// Музичне мистецтво в освітологічному дикурсі, 2017. – №2. – С.154-158

2. Коткавірта Ю. Философская герменевтика Х.Г. Гадамера / Ю. Коткавірта ; перевод Т.Б. Маркова // Герменевтика и деконструкция / под ред. В. Штегмайера, Х. Франка, Б.В. Маркова. – СПб., 1999. – С. 47

3. Корыхалова Н.П. Интерпретация музыки / Н.П.Корыхалова. – Л.: Наука, Ленингр. отделение, 1979. – С.7-12

4. Квіт С. Герменевтика стилю / С. Квіт. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 143с.

5. Олексюк О.М. Герменевтичний підхід у вищій мистецькій освіті : кол. моногр. / О.М. Олексюк, М.М. Ткач, Д.В. Лісун. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 164с.

6. Полюга В.В. Екзистенційна парадигма музичної творчості / Вікторія Полюга // Наукові записки національного університету "Острозька академія" Вип.17. – Острог, 2015. – С.8-12

7. Полюга В. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Основи музичної герменевтики» із спеціальності 025 Музичне мистецтво (третього освітньо-наукового рівня вищої освіти): Редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім. І.Франка. Дрогобич, 2019. – 38с.

8. Рикер Поль. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике / Поль Рикер. – Институт философии РАН, пер. с фр. И. С. Вдовина. – М.: Академический Проект, 2008. – 695с.

9. Шиньев Е. Интертекстуальность как механизм культурного взаимодействия и социокультурный феномен / Е.Шиньев// Вестник РУДН, серия Социология, 2010. – №1. – С.81-88
10. Шлейермахер Ф. Герменевтика / Ф. Шлейермахер. – СПб., 2002. – 242 с.
11. Шпет Г.Г. Герменевтика и ее проблемы / Г.Г. Шпет. – М., 2005. – 266 с.
12. Dahlhaus C. Analyse und Werturteil / C. Dahlhaus. – Mainz, 1970. – 98p.

Допоміжна:

13. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках. Опыт философского анализа / Бахтин М.М. // Литературно-критические статьи. – М.: Художественная литература, 1986. – 228с.
14. Гадамер Х. Т. Истина и метод / Х. Т. Гадамер. – М., 1988. – 362 с.
15. Гейченко М. Становлення та розвиток проблеми виконавської інтерпретації в Україні / Микола Гейченко// Наукові записки. Серія: педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2013. – Вип.120. – С.99-103
16. Герменевтика: философский энциклопедический словарь / [редкол.: С. С.Аверинцев, Э. А. Араб-Оглы, Л. Ф. Ильичёв и др.]. – [2-е изд.]. – М.: Сов. энциклопедия, 1989. – С. 119
17. Закирова А. Теоретические основы педагогической герменевтики / А. Закирова. – Тюмень: Изд-во ТюмГУ, 2001. – 152 с.
18. Земцовский И. Текст-Культура-Человек: опыт семантической парадигмы / И.Земцовский// Муз.академия, 1992. – №4. – С.45-52
19. Михайлов М. Стиль в музыке / М.Михайлов. – Л.: 1981. – 205с.
20. Москаленко В.Г. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) / В.Г.Москаленко. – К.: Исследование, 1994. – 154с.
21. Полюга В.В. Феномен інтерпретації в музиці : філософський аспект / Вікторія Полюга // Практична філософія. – К. : Парапан, 2013. – №3. – С.59-64
22. Полатайко О. Герменевтичний підхід до формування естетичної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва / О.М. Полатайко// Актуальні питання мистецької освіти, 2016. – Вип.1(7). – С.3-11
23. Фатеева Н.А. Контрпункт интертекстуальности, или интертекст в мире текстов. – М., 2000. – 128с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

24. Естетизм [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://terme.ru/dictionary/179/word/yestezis>
25. Пылаев М. К. Дальхауз об аналитических критериях эстетической оценки музыки (по книге «анализ и ценностное суждение») [Електронний ресурс] / М.Е.Пылаев// Культурология, 2011. – С.66-70. – Режим доступу: <http://journals.tsu.ru/uploads/import/867/files/354-066.pdf>
26. Ханнанов И.Д. Музыкально-смысловые аспекты в трудах американских и западноевропейских музыковедов 1990-х. – 2000-х. годов [Електронний ресурс] / И.Д. Ханнанов. – Режим доступу: <http://journalpmn.com/index.php/PMN/article/viewFile/716/711>